

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

© А.С. Завербний, Г.Д. Андрійович, 2012

Прийняття 15 березня 2006 р. урядом України Енергетичної стратегії до 2030 р. мало для нашої держави велике значення як історичне так і економічне. До цього часу в Україні не було жодної стратегічної програми енергетичного розвитку. Цей недолік позначався на формуванні енергетичної політики держави. Розробка і прийняття довгострокового плану були необхідні для розвитку економіки країни, оскільки останній нерозривно пов'язаний з енергетичними ресурсами, більше того просто неможливий без них. Російська Федерація прийняла Енергетичну стратегію до 2020 р. (Розпорядження уряду РФ від 20.08.2003 р. № 1234-р) ще у 2003 р. А вже у листопаді 2009 р. з урахуванням досвіду реалізації попередньої стратегії в Росії ухвалено Енергетичну стратегію до 2030 р. (Розпорядження уряду РФ від 13.11.2009 р. № 1715-р). Постає питання у реалізації розробленої стратегії в Україні, оскільки відомо, що наступним етапом планування є реалізація стратегії. Однак, більшість стратегічних прогнозних показників так і не було досягнуто. Дослідження показали, що до основних причин неефективності реалізації Енергетичної стратегії України можна віднести такі: неповне врахування основних тенденцій розвитку світового господарства, і зокрема енергетичної галузі. Слабкий акцент робився на енергоефективності та енергозбереженні, першими напрямками розвитку світової енергетики. Наступним чинником є не врахування значної монополізації ринків основних енергетичних продуктів в Україні (нафта, нафтопродукти, природний газ) та непрозорість ринку вугілля (значні обсяги економічно невиправданих дотацій у виробництво вугілля). Низький рівень орієнтування на екологію та диверсифікацію джерел енергії (відновлювальної енергії: вітрової, сонячної, біопалива тощо). Окрім негативних сторін в енергетиці України також відбулися суттєві позитивні зрушення, які важливо враховувати у розробці стратегічного плану. Це стосується приєднання України до Енергетичного співтовариства (об'єднання країн Північно-Східної Європи, створеного з метою досягнення соціально-економічної стабільності та безпеки поставок енергетичних ресурсів серед країн-членів та країн Європейського союзу) 1.02.2011 р. Воно породило зобов'язання України щодо приведення українського законодавства стосовно енергетики до європейського (директив Європейського союзу). Ще однією негативною зміною є те, що більшість програм модернізування та будівництва генеруючих та мережевих об'єктів, які були передбачені Енергетичною стратегією, залишилися не реалізованими. Важливу роль у недосягненні запланованих показників Енергетичної стратегії відіграла світова фінансова криза 2008 р. Суттєві гальмівні процеси в розвитку світового і українського господарства призвели до низьких показників розвитку енергетичної галузі.

Тому актуальним питанням є регулювання Енергетичної стратегії України. Так Національний план дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” затверджений 12.03.2012 р. Указ Президента України №187/2012 передбачає термінове реформування енергетичної галузі за всіма напрямками, в тому числі й оновлення Енергетичної стратегії України до 2030 р. Результатом цього стала поява 11.06.2012 р. на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості проекту оновленої енергетичної стратегії країни до 2030 р. [1]. Запропонована оновлена Енергетична стратегія позитивно відрізняється від попередниці. Однак, також містить певні недоліки. Основним є відсутність обґрунтування запропонованих сценаріїв зростання (за базовим сценарієм ВВП в 2030 р. досягне 2,9 трлн. грн., за оптимістичним – 3,8 трлн. грн., за песимістичним – 2,3 трлн. грн.) [1]. Дослідження показує, що в Україні поки що не має передумов для настільки високого зростання після кризового стану, відповідно енергетична стратегія потребує суттєвого коригування ще на етапі формування.

1. Проект оновленої “Енергетичної стратегії України на період до 2030 року” // [Електронний ресурс]: http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/article?art_id=222035